

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 12 päivänä syyskuuta 2007

valtioneusta, C 54/2006 (ex NN 276/2006), jonka Puola aikoo myöntää Bison Bial SA -nimiselle yritykselle

(tiedoksiannettu numerolla K(2007) 4145)

(Ainoastaan puolankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2008/145/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

- (1) Puola ilmoitti 4 päivänä toukokuuta 2006 rakenneuudistuksesta, jonka se aikoi myöntää Bison-Bial SA -nimiselle yritykselle, jäljempänä 'BB'.
- (2) Komissio pyysi Puolalta 13 päivänä kesäkuuta 2006 päivätyllä kirjeellä eräitä puuttuvia tietoja, jotka Puolan viranomaiset toimittivat 13 päivänä heinäkuuta 2006. Komissio pyysi lisätietoja 29 päivänä elokuuta 2006 päivätyllä kirjeellä. Puolan viranomaiset toimittivat vastukset 18 päivänä syyskuuta, 20 päivänä lokakuuta ja 3 päivänä marraskuuta 2006 päivätyillä kirjeillä.
- (3) Komissio ilmoitti Puolalle 20 päivänä joulukuuta 2006 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa edellä mainitun tuen osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely. Komission päätös EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽²⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa toimenpiteestä.
- (4) Puolan viranomaiset esittivät huomautuksensa 23 päivänä tammikuuta 2007 päivätyllä kirjeellä. Kolmansilta ei ole saatu huomautuksia.
- (5) Maaliskuun 28 päivänä 2007 järjestettiin tapaaminen Puolan viranomaisten ja BB:n edustajien kanssa. Tämän

jälkeen komissio pyysi lisätietoja 17 päivänä huhtikuuta 2007 päivätyllä kirjeellä. Puolan viranomaiset toimittivat vastauksensa 15 päivänä toukokuuta 2007 päivätyllä kirjeellä.

2. TUKITOIMENPITEIDEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

2.1 Yritys

- (6) BB on suuryritys, jonka tuotteita ovat konetyökalujen osat, mm. sorvin istukat, tuurnat, kehykset ja laakerikuo-ret sekä jrsinkoneet ja teränpitimet. Yritys perustettiin vuonna 1948, ja se oli aluksi valtionyhtiö. Vuonna 1997 valtio myi 53 prosenttia BB:n osakkeista Metalexport sp. z o.o. -nimiselle yksityisyritykselle, joka vuonna 2004 vaihtoi nimekseen Mex-Holding sp. z o.o. Vuoden 2006 lopussa valtio omisti 18 prosenttia BB:n osakkeista, ja muut osakkeenomistajat olivat yksityisiä sijoittajia. Vuosina 2000–2006 BB:n työntekijöiden määrä väheni 1 680:sta 950:een.
- (7) Vuonna 2004 BB:n osuus Puolan konetyökalujen osien markkinoista oli 17 prosenttia. Näille markkinoille menee kuitenkin vain 20 prosenttia yrityksen tuotannosta, sillä pääosa siitä on suunnattu vientiin (vuonna 2004 tuotannosta 30 % vietiin Yhdysvaltoihin, 15 % Italiaan, 7 % Itä-Euroopan maihin, mm. Venäjälle, ja 5 % Yhdistyneeseen kuningaskuntaan). Vientituotteiden jakelusta vastaavat pääasiallisesti Mex-Holding-konserniin kuuluvat yritykset, mm. Toolmex Corporation (Yhdysvallat), Mexpol GmbH (Saksa), Toolmex Polmach (Yhdistynyt kuningaskunta) ja Italmex SA (Italia).
- (8) BB:n osuus Euroopan markkinoista on noin 1,3 prosenttia. Maantieteellisesti BB:n tuotteiden markkinat kattavat ainakin Euroopan ja mahdollisesti koko maailman. BB:n valmistamien konetyökalujen osien tuotantosektorille on ominaista ylikapasiteetti sekä Euroopassa ja maailmanlaajuisesti.
- (9) Yritys sijaitsee alueella, jolla voidaan myöntää aluetukea EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla.

⁽¹⁾ EUVL C 23, 1.2.2007, s. 20.

⁽²⁾ Ks. alaviite 1.

2.2 Yrityksen vaikeudet

- (10) BB:n vaikeudet alkoivat vuonna 2001, kun yritys kirjasi 24 miljoonan zlotyn tappiot. Puolan viranomaisten mukaan yrityksen taloudelliset vaikeudet johtuvat lähinnä seuraavista syistä:
- zlotyn vahvistuminen suhteessa Yhdysvaltain dollariin (30 % tuotannosta myydään Yhdysvaltoihin);
 - koko konsernin vaikea taloudellinen tilanne ja se, että emoyhtiö ei ole maksanut takaisin 16 miljoonan zlotyn lainaa;
 - ulkomaisen myynnin supistuminen Yhdysvalloissa ja Länsi-Euroopassa syyskuun 2001 jälkeen alkaneen talouden pysähtyneisyyden vuoksi.
- (11) Nämä tekijät yhdessä kalliiden markkinahintaisten lainojen kanssa ovat johtaneet tilanteeseen, jossa BB:n on ollut erittäin vaikea säilyttää maksukykyään. Taloudellisten vaikeuksien vuoksi yritys ei pystynyt maksamaan velkojaan aikataulun mukaisesti. Vuonna 2002 neljä pankkia vaati velkojensa välitöntä takaisinmaksua. BB ei pystynyt maksamaan juoksevia kuluja, mm. palkkoja, minkä vuoksi tuotantotoiminta lakkautettiin neljäksi kuukaudeksi. Tämän seurauksena taas myynti putosi puoleen (vuonna 2001 se oli 91 miljoonaa zlotya, vuonna 2002 vain 48 miljoonaa zlotya), ja vuoden nettotappiot olivat 74,8 miljoonaa zlotya.
- (12) BB:n vaikeudet heijastivat emoyhtiön, Mex-Holding Sp. z o.o.n, heikentyvää tilannetta. Vuonna 2002 koko konsernin tappiot olivat 75,8 miljoonaa zlotya. Tilanne on sittemmin hieman kohentunut, mutta konsernin toiminta on edelleen tappiollista, ja sen oman pääoman arvo on negatiivinen.
- (13) Vuonna 2003 BB:n tappiot supistuivat 8,5 miljoonaan zlotyyn, ja vuonna 2004 se tuotti voittoa 5,1 miljoonaa zlotya. Puolan viranomaisten mukaan tämä oli BB:ssä aloitetun rakenneuudistuksen ansiota. Ensimmäisten rakenneuudistustoimenpiteiden tuloksena myynti lisääntyi, kustannukset vähenivät ja osa veloista mitätöitiin. Vuonna 2005 yritys saavutti voittoa 20 miljoonaa zlotya ja vuonna 2006 12,5 miljoonaa zlotya.
- (14) Voitoista huolimatta BB kärsii edelleen vaikeuksista. Vuodesta 2001 alkaen kasautuneet tuotantotoiminnan tappiot ovat johtaneet huomattavaan velkaantumiseen.

Vuonna 2004 yrityksellä oli varallisuutta noin 57 miljoonaa zlotya ja velkaa 115,7 miljoonaa zlotya. Toisen saanoksen oma pääoma oli negatiivinen. Vuoden 2006 lopussa oma pääoma oli edelleen negatiivinen: – 26 miljoonaa zlotya. Komissiolle esitetty analyysi osoittaa, että ilman tukea yritys joudutaan pian asettamaan selvitystilaan, koska se ei kykene maksamaan eräitä välittömästi maksettavaksi erääntyviä velkoja.

Rakenneuudistus

- (15) BB on laatinut rakenneuudistussuunnitelman, joka kattaa vuodet 2003–2009. Se koskee ensisijaisesti taloudellista rakenneuudistusta sekä varallisuuden ja työvoiman rakenneuudistusta. Taloudellinen rakenneuudistus aloitettiin vuonna 2003. Siihen kuului vanhojen velkojen takaisinmaksu yksityisten velkojen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti, yksityisten ja julkisten velkojen osittainen mitätöinti ja muiden julkisten velkojen takaisinmaksu varoilla, jotka oli tarkoitus saada lainaksi valtiolle kuuluvasta teollisuuden kehittämisrahastolta (Agencja Rozwoju Przemysłu, jäljempänä 'ARP').
- (16) Vuonna 2004 BB allekirjoitti sopimuksen, joka koski velkojen takaisinmaksua pankeille ja yrityksen työntekijöille, sekä tuomioistuimessa tehdyn sopimuksen muiden yksityisten velkojen kanssa.
- (17) Tuotantotoiminnan rakenneuudistus alkoi vuonna 2001. Yritys vähensi työvoimaa siten, että kun työntekijöitä vuonna 2000 oli 1 680, vuonna 2001 yritys työllisti enää 1 144 ja vuonna 2005 vain 925 työntekijää. Rakenneuudistuskauden päättyessä yrityksen on tarkoitus työllistää enää 800 työntekijää. Näin ollen työntekijöitä vähennetään rakenneuudistuksen yhteydessä 52 prosentilla vuoteen 2000 verrattuna ja 30 prosentilla vuoteen 2001 verrattuna.
- (18) BB:n varallisuuden rakenneuudistus on tarkoitus toteuttaa myymällä tarpeeton omaisuus, siirtämällä tuotantolaitokset toiseen paikkaan ja myymällä tontit, joilla nykyiset tuotantolaitokset sijaitsevat. Tonttien markkina-arvoksi on arvioitu [...] ⁽³⁾ miljoonaa zlotya. Puolan viranomaisten alun perin toimittamien tietojen mukaan tontit on tarkoitus myydä vuonna 2009, mutta sitä ennen on koneet ja laitteet siirrettävä uuteen tuotantopaikkaan. Lisäksi myytäväksi tarkoitettu kiinteistö on kiinnitetty. Sen jälkeen kun komissio oli päättänyt aloittaa virallisen tutkimustamenettelyn, Puolan viranomaiset ilmoittivat, että myynti saatetaan lykätä vuoteen 2010.

⁽³⁾ Liikesalaisuus.

- (19) Vuosina 2003–2005 BB toteutti investointeja 1,4 miljoonan zlotyn arvosta, ja vuosiksi 2006–2009 suunniteltujen investointien arvo on 14,2 miljoonaa zlotya. Kyse on ennen muuta korvaavista investoinneista eli tehokkaampien ja ympäristöystävällisempien koneiden ja laitteiden hankinnoista. Suunnitelman mukaan suurempia investointeja on tarkoitus tehdä seuraavan kerran vasta vuoden 2009 jälkeen, koska varoja on tällä hetkellä käytettävissä niukasti. Valtaosa investoinneista on määrä toteuttaa vuonna 2010, ja ne liittyvät suunnitteilla olevaan yrityksen siirtämiseen toiseen paikkaan.
- (20) Puolan viranomaiset ehdottivat aluksi, että työvoiman vähentäminen ja yrityksen tuotantopinta-alan supistaminen riittäisi tuen vääristävien vaikutusten lieventämiseen. Samaan aikaan Puolan viranomaiset kuitenkin vakuuttivat, että investoinnit tehokkaampiin laitteisiin tasapainottaisivat työvoiman ja tuotanto-pinta-alan vähentämisen seurauksia niin, että BB:n tuotantokapasiteetti säilyisi ennallaan. Puolan viranomaiset ovat ilmoittaneet, että tuotantokapasiteetin säilyttäminen ennallaan (sen sijaan että sitä nostettaisiin) on itsessään katsottava vastasuoritteeksi.
- (21) Ilmoitetun rakenneuudistussuunnitelman mukaan rakenneuudistuksen kustannukset vuosina 2003–2009 ovat 138 miljoonaa zlotya, mistä valtaosa eli 122,6 miljoonaa zlotya liittyy taloudelliseen rakenneuudistukseen. Loput 15,6 miljoonaa zlotya ovat investointikustannuksia.
- (22) Suunnitelman mukaan taloudellinen rakenneuudistus perustuu siihen, että pankeille maksetaan takaisin 65,6 miljoonan zlotyn velat asianomaisten velkojien kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Lisäksi maksetaan takaisin muita yksityisiä velkoja yhteensä 17,5 miljoonan zlotyn arvosta ja julkisia velkoja 39,5 miljoonan zlotyn arvosta. Suunniteltu valtiontuki on tarkoitus käyttää kokonaisuudessaan julkisten velkojen hoitamiseen. Osa rakenneuudistuksen kustannuksista on tarkoitus rahoittaa tuloista, jotka saadaan varallisuuden myynnistä sen jälkeen kun yritys siirretään toiseen paikkaan.
- Tukitoimenpiteet*
- (23) BB:n rakenneuudistusta varten on myönnetty julkista tukea kahden säädöksen nojalla. Ne ovat 30 päivänä elokuuta 2002 annettu laki yritysten julkisten velkojen uudelleenjärjestelystä, jäljempänä '30 päivänä elokuuta 2002 annettu laki', ja 30 päivänä lokakuuta 2002 annettu laki työmarkkinoiden kannalta erityisen merkittävälle yrityksille myönnettävästä valtiontuesta, jäljempänä '30 päivänä lokakuuta 2002 annettu laki', sellaisina kuin ne ovat muutettuina 14 päivänä marraskuuta 2003 annettulla lailla, jäljempänä '14 päivänä marraskuuta 2003 annettu laki'.
- (24) Puolassa tuli 30 päivänä elokuuta 2002 annetun lain myötä mahdolliseksi toteuttaa vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevien yritysten julkisten velkojen uudelleenjärjestely, joka perustuu velkojen mitätöintiin. Yrityksen on esitettävä velkojen mitätöintiä koskeva hakemus yhdessä rakenneuudistussuunnitelman kanssa jokaiselle julkiselle viranomaiselle, jonka saavat kuuluvat uudelleenjärjestelyn piiriin, jäljempänä 'rakenneuudistusviranomaisen'. Kun rakenneuudistusviranomaisen on vakuuttunut siitä, että rakenneuudistus voi parantaa yrityksen taloudellista tilannetta, se tekee rakenneuudistuksen edellytyksiä koskevan päätöksen, jossa mainitaan uudelleenjärjestelyn piiriin kuuluvat velat. Jos yritys täyttää rakenneuudistuksen edellytyksiä koskevassa päätöksessä asetetut edellytykset, rakenneuudistusviranomaisella on lakisääteinen velvollisuus tehdä päätös siinä mainittujen velkojen mitätöinnistä.
- (25) Tämän lisäksi 30 päivänä lokakuuta 2002 annettulla lailla keskitettiin rakenneuudistusta koskevan järjestelyn ohjaus ARP:n puheenjohtajalle. Hänelle annettiin valtuudet tehdä edellä mainittua, rakenneuudistuksen edellytyksiä koskevaa päätöstä vastaava päätös eli niin sanottu rakenneuudistuspäätös (10 artiklan 1 kohdan 4 alakohta yhdessä 19 artiklan kanssa). Rakenneuudistuspäätös sisältää arvion rakenneuudistussuunnitelmasta sekä ohjeet, joiden mukaan suunnitelmassa esitetty julkisten velkojen uudelleenjärjestely on toteutettava. Toimivaltaisilla rakenneuudistusviranomaisilla on tämän jälkeen lakisääteinen velvollisuus tehdä yksittäiset päätökset rakenneuudistuspäätöksessä mainittujen julkisten velkojen mitätöinnistä.
- (26) Lokakuun 30 päivänä 2002 annettua lakia on sittemmin muutettu 14 päivänä marraskuuta 2003 annettulla lailla asettamalla julkisten velkojen uudelleenjärjestelyn ehdoksi, että varat, joiden arvo on vähintään 25 prosenttia uudelleenjärjestelyn piiriin kuuluvista veloista, siirretään kolmantena osapuolena toimivalle yritykselle, ns. operaattorille (joka on kokonaan ARP:n tai valtion omistuksessa). Tuloilla, jotka saadaan kun operaattori myy kyseiset varat, katetaan ainakin osa asianomaisista julkisista veloista, ja jäljelle jäävä osa mitätöidään sen jälkeen kun rakenneuudistus on saatettu päätökseen.
- (27) BB haki julkisten velkojen uudelleenjärjestelyä 30 päivänä elokuuta 2002 ja 30 päivänä lokakuuta 2002 annettujen lakien nojalla. Suunnitellun valtiontuen nimellisarvo on yhteensä 31,43 miljoonaa zlotya⁽⁴⁾ (8,2 miljoonaa euroa). Toimenpiteet sisältävät edullisin ehdoin myönnetyn lainan ja julkisten velkojen mitätöinnin. Yksityiskohtainen kuvaus valtiontukitoimenpiteistä esitetään seuraavassa taulukossa.

⁽⁴⁾ Puolan viranomaiset ovat ehdottaneet, että toimenpiteeseen sisältyvän valtiontuen laskemista varten tuen nimellisarvosta olisi vähennettävä niiden varojen arvo, jotka siirretään operaattorille vastineeksi velkojen mitätöinnistä. Kyseisten varojen siirtäminen operaattorille merkitsee kuitenkin todellisuudessa pikemminkin yrityksen panosta rakenneuudistuksen toteuttamiseen, eikä se vaikuta tukitoimenpiteen arvoon. Sen vuoksi valtiontuen osuus on tässä tapauksessa yhtä suuri kuin tuen nimellisarvo.

Taulukko 2

Suunniteltu valtioneuti

(zlotyina)

Nro	Tuen myöntävä viranomainen	Tukimuoto	Tuen nimellisarvo (zlotyina)
30.8.2002 annetun lain nojalla myönnetty valtioneuti			
1.	ZUS, Bialystok	Velkojen mitätöinti	933 474,51
2.	ZUS, Bielsk Podlaski	Velkojen mitätöinti	113 884,66
3.	ZUS, Zambrów	Velkojen mitätöinti	144 934,88
4.	Bialystokin kaupunginjohtaja	Velkojen mitätöinti	1 448 108,90
5.	Valtiollinen vammaisten kuntoutusrahosto (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, PFRON)	Velkojen mitätöinti	519 591,35
6.	Bialystokin verotoimisto II	Velkojen mitätöinti	217 590,00
			3 377 584,30 (ml. korot 31.12.2005)
30.8.2002 annetun lain nojalla myönnetty valtioneuti yhteensä			6 171 774,74
30.10.2002 annetun lain nojalla myönnetty valtioneuti			
7.	ZUS, Bialystok	Velkojen mitätöinti	3 019 362,90
8.	Bialystokin kaupunginjohtaja	Velkojen mitätöinti	1 505 534,12
9.	Valtiollinen vammaisten kuntoutusrahosto (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, PFRON)	Velkojen mitätöinti	539 650,70
10.	Bialystokin verotoimisto	Velkojen mitätöinti	71 516,60
11.	Bialystokin lääninvirasto	Velkojen mitätöinti	25 064,81
12.	Grajewon piirikunta	Velkojen mitätöinti	12 133,80
13.	Kolnon piirikunta	Velkojen mitätöinti	17 224,60
14.	Kolnon kaupunginjohtaja	Velkojen mitätöinti	248 648,09
15.	ZUS, Zambrów	Velkojen mitätöinti	626 625,15
16.	ZUS, Bialystok	Velkojen mitätöinti	398 029,30
			6 463 790,07 (ml. korot 31.12.2005)
30.10.2002 annetun lain nojalla myönnetty valtioneuti yhteensä			9 259 229,92
17.	Teollisuuden kehittämissivasto (Agencja Rozwoju Przemysłu SA, ARP)	Etuuslaina	16 000 000
Yhteensä			31 431 004,66

**3. PÄÄTÖS ALOITTA A EY:N PERUSTAMISSOPI MUKSEN
88 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETTU
MENETTELY**

- (28) Komissio päätti aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn, koska se ei ollut vakuuttunut rakenneuudistustuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.
- (29) Ensinnäkin komissio epäili, pystyttäisiinkö yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus palauttamaan rakenneuudis-

tussuunnitelman avulla. Komissio epäili, että yrityksen voitot vuosina 2004 ja 2005 johtuivat kertaluonteisista tapahtumista (kuten velkojen mitätöinnistä) eivätkä siten olleet osoitus yrityksen toimintakyvyn todellisesta paranemisesta. Lisäksi rakenneuudistussuunnitelmassa keskitytään vanhojen velkojen hoitamiseen, kun taas siihen sisältyvät investoinnit eivät todennäköisesti riittäisi takaamaan, että yrityksellä olisi rakenneuudistuksen päättyessä käytössään kilpailukykyiset tuotantovälineet.

(30) Toiseksi komissio epäili myös ehdotettujen vastasuoritteiden riittävyyttä. Yritys suunnitteli tuotantotilojen pintalan supistamista, mikä ei kuitenkaan olisi vähentänyt sen tuotantokapasiteettia. Myös työvoimaa oli tarkoitusten vähentää tuntuvasti, mutta näyttää siltä, että se oli välttämätöntä yrityksen elinkelpoisuuden säilyttämiseksi.

(31) Lopuksi näyttää siltä, ettei kaikkia toimenpiteitä, jotka Puolan viranomaisten mukaan olivat yrityksen oma osuus rakenneuudistuksen kustannuksista, voida pitää sellaisina suuntaviivoissa tarkoitettuna merkityksessä. Näin ollen ei ollut selvää, olisiko yrityksen oma panos rakenneuudistukseen riittävä, eli oliko tuki rajattu välttämättömään.

4. PUOLAN VIRANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

(32) Sen jälkeen kun komissio oli päättänyt aloittaa BB:n hyväksi suunniteltua tukea koskevan virallisen tutkintamenettelyn, Puolan viranomaiset toimittivat yksityiskohtaisia tietoja yrityksen liiketoimintastrategiasta.

(33) Puolan viranomaiset ilmoittivat, että yrityksen tuotanto- ja myyntitoiminta Bialystokissa tapahtuu kahdessa tehtaassa, joista toinen sijaitsee Bialystokin keskustassa (osoitteessa ulica [...]). BB aikoo myydä kyseisen kiinteistön ja siirtää tuotannon toiseen tehtaaseen tai ostaa kolmannen kiinteistön ja siirtää tuotanto- ja myyntitoiminnan sinne ja myydä molemmat nykyiset tuotantolaitokset. Komissiolle toimitettujen suunnitelmien mukaan BB aikoo toteuttaa [...] miljoonan zlotyn investoinnit vuonna 2010, sen jälkeen kun osoitteessa ulica [...] sijaitseva kiinteistö on myyty. Jos yritys päättää myydä molemmat nykyiset kiinteistöt ja siirtää tuotannon uuteen paikkaan, investointien arvo on tätäkin suurempi.

(34) Puolan viranomaiset ovat vahvistaneet, että yrityksessä on tarkoitus tehdä merkittäviä uudistuksia vuonna 2010, eli sen jälkeen kun yritys on siirretty uuteen paikkaan. Vuosina 2010–2014 BB aikoo toteuttaa yhteensä 43 miljoonan zlotyn investoinnit. Näistä [...] miljoonan zlotyn investoinnit on tarkoitus toteuttaa vuoden 2010 loppuun mennessä, jolloin yritys siirretään toiseen paikkaan.

(35) Puolan viranomaiset ovat ilmoittaneet, että vuosiksi 2010–2014 suunniteltujen investointien tarkoituksena on suunnittelun ja tuotannon hallintajärjestelmien modernisointi, standardilaitteiden asennusprosessin automatisointi, yrityksessä valmistettavien laitteiden laadun parantaminen, teknologisten tuotantoprosessien sekä laitteiden kemiallisten ja lämpökäsittelyprosessien parantaminen ja valvonta- ja mittausmenetelmien kehittäminen.

Puolan viranomaiset ovat myös vahvistaneet, että yrityksen siirtäminen toiseen paikkaan ja sen jälkeen toteutettavat investoinnit ovat osa yrityksen pitkän aikavälin strategiaa.

(36) Jotta voitaisiin välttää tarpeeton kilpailun vääristyminen, Puolan viranomaiset ja yritys ovat ehdottaneet kolmenlaisia vaihtoehtoisia vastasuoritteita, jotka yritys voisi toteuttaa:

a) tuotantokapasiteetin rajoittaminen vähentämällä tuotteiden määrää 5 prosentilla tuotantokapasiteetin suunniteltuun lisäykseen verrattuna, tai

b) tuotantokapasiteetin rajoittaminen myymällä 5 prosenttia yrityksen omistamista konetyökaluista, tai

c) tuotantokapasiteetin rajoittaminen myymällä [...]ssa sijaitseva tuotantolinja, jonka osuus BB:n liikevaihdosta vuonna 2006 oli 13 prosenttia ja joka tuotti 1,2 miljoonaa zlotya voittoa.

(37) Kolmannen vaihtoehdon toteuttaminen eli [...]ssa sijaitsevan tuotantolaitoksen myyminen todennäköisesti supistaisi BB:n tuotevalikoimaa 46 prosentilla ja vähentäisi konetyökalujen määrää 12 prosentilla. Kyseinen [...]ssa sijaitseva tuotantolaitos on kuitenkin osittain velkaantunut; näiden velkojen uudelleenjärjestely on tarkoitus rahoittaa ilmoitetun valtiontuen avulla. Lisäksi [...]ssa sijaitsevan tuotantolaitoksen varallisuus on kiinnitetty eli sitä käytetään BB:n kaupallisten velkojen takaisinmaksun vakuutena. Näin ollen Puolan viranomaiset ilmoittavat, että ensin on ratkaistava [...]ssa sijaitsevan tuotantolaitoksen velkaongelma, ja tuotantolaitos voidaan myydä vasta sen jälkeen, eli aikaisintaan vuonna 2009. BB on sitoutunut toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta myynti voidaan toteuttaa vuoden 2009 loppuun mennessä, jos komissio päättää, että se on asianmukainen vastasuorite.

(38) Rakenneuudistuksen rahoituksesta Puolan viranomaiset ovat todenneet, että kun otetaan huomioon kiinteistöjen hintojen nousu viime aikoina kyseisellä alueella sekä myyntiin pantavan laitoksen sijainti (Bialystokin keskusta), myynnistä odotetaan saatavan tuloja [...] miljoonaa zlotya. Lisäksi [...]ssa sijaitsevan tuotantolaitoksen myynnistä arvioidaan saatavan tuloja [...] miljoonaa zlotya. Lisäksi BB on suunnitellun valtiontukitoimen oikeusperustan nojalla velvollinen siirtämään julkisen elimen (operaattorin) hallintaan 2,795 miljoonan zlotyn varallisuuden vastineeksi velkojen mitätöinnistä.

5. TUKITOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

5.1 EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki

- (39) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa määrätään, että ”jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”.
- (40) Myös suunniteltu julkisten velkojen mitätöinti korkoineen sekä valtion viraston myöntämä laina edellyttävät valtion varojen käyttöä. Sitä paitsi tällaiset ratkaisut tuovat yritykselle etua vähentämällä sille aiheutuvia kustannuksia. Toisen toimenpiteen osalta on huomautettava erityisesti, että koska BB on vaikeuksissa oleva yritys, jolla on selvästi enemmän velkaa kuin varallisuutta, se ei pystyisi saamaan tällaista rahoitusta markkinaehdoin. Siksi koko lainamäärä on pidettävä valtiontukena.
- (41) Jo tehdyt rakenneuudistuspäätökset, joissa luvataan mitätöidä julkiset velat ja lykätä velkojen takaisinmaksua, saattavat niin ikään olla valtiontukea. Komissio katsoo kuitenkin, että tässä tapauksessa tällaisiin lykkäyksiin sisältyvä tuki on otettu huomioon ilmoitetussa tuessa, eli niiden korkojen määrässä, jotka on laskettu koko ajalta ja lisäksi mitätöitävien velkojen määrään.
- (42) BB:n valmistamia metallikonetyökaluja myydään EU:n markkinoilla. Lisäksi BB kilpailee EU:n tuottajien kanssa EU:n ulkopuolisilla markkinoilla. Tämän vuoksi valtiontuen aiheuttama BB:n aseman vahvistuminen voi vaikuttaa kilpailuun EU:n alueella. Näin ollen yhteisössä käytävään kauppaan aiheutuvaa vaikutusta koskeva edellytys täyttyy.
- (43) Tämän vuoksi edellä mainittuja toimenpiteitä on pidettävä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena.

5.2 EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaiset poikkeukset

- (44) Tutkittavana olevassa tapauksessa ei voida soveltaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdassa määrättyjä poikkeuksia. Kun otetaan huomioon, että tuen päätarkoituksena on palauttaa vaikeuksissa olevan yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus, EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa määrättyistä poikkeuksista voidaan soveltaa ainoastaan 3 kohdan c alakohdassa määrättyä poikkeusta. Sen nojalla voidaan hyväksyä tuki tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Näin ollen tuen voidaan katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille EY:n

perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, jos valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annetuissa yhteisön suuntaviivoissa ⁽⁵⁾, jäljempänä 'suuntaviivat', vahvistetut edellytykset täyttyvät.

5.3 Yrityksen tukikelpoisuus

- (45) Suuntaviivojen mukaan vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka ei pysty omilla taikka osakkailta tai luotonantajilta saaduilla varoilla palauttamaan hyvää taloudellista tilannetta, vaan joutuu lähes varmasti lopettamaan toimintansa, elleivät viranomaiset puutu tilanteeseen. Suuntaviivoissa mainitaan myös eräitä tyypillisiä merkkejä, jotka kertovat siitä, että yritys on vaikeassa tilanteessa. Näitä ovat lisääntyvä velkaantuminen sekä substanssiarvon heikentyminen tai sen katoaminen. Suuntaviivojen 13 kohdan mukaan suurempaan yhtymään kuuluva yritys voi yleensä saada rakenneuudistustukea vain silloin, kun voidaan osoittaa, että vaikeudet kohdistuvat ainoastaan tähän yritykseen eikä niiden aiheuttajana ole sattumanvarainen kustannustenjakko yhtymän sisällä, ja että nämä vaikeudet ovat niin vakavia, ettei yhtymä pysty selviytymään niistä itse.
- (46) BB:tä on pidettävä suuntaviivoissa tarkoitettuna vaikeuksissa olevana yrityksenä. Yrityksen oma pääoma on negatiivinen. Yritys maksaa vanhoja velkoja yksityisille velkojille näiden kanssa allekirjoitettujen sopimusten mukaisesti (viimeiset erät erääntyvät vuonna 2009). Jos yritys ei hoida julkisia velkojaan (maksamalla ne pois tai pyytämällä niiden mitätöintiä), ne erääntyvät välittömästi. Jos julkiset velat tulisivat maksettavaksi, yritys ei pystyisi maksamaan velkojaan yksityisille velkojille, ja se asetettaisiin todennäköisesti selvitystilaan. BB ei voi saada velkäänsä markkinaehdoin julkisten velkojen maksamista varten, koska sen taloudellinen tilanne on hyvin huono ja sen kaikki varat on jo kiinnitetty.
- (47) Se, että yritys tuottaa nyt voittoa, ei vaikuta sen tukikelpoisuutta koskevaan arvioon, koska yrityksen oma pääoma on edelleen negatiivinen. Lisäksi on huomattava, että yritys on kyennyt tuottamaan voittoa ainoastaan siksi, että viranomaiset ovat lykänneet julkisten velkojen täytäntöönpanoa, koska ne on tarkoitettu mitätöidä.
- (48) Myös BB:n emoyhtiö on vaikeuksissa ja tappiollinen, eikä se pysty ratkaisemaan BB:n ongelmia, koska sen oma velkaantumistaso vain kasvaa. Emoyhtiön vaikeudet alkoivat pian vuoden 2000 jälkeen. Emoyhtiö ei maksanut takaisin BB:ltä saamaansa lainaa, mikä oli yksi BB:n vaikeuksiin johtaneista syistä; tässä tilanteessa tätä on pidettävä osoituksena siitä, että emoyhtiön taloudelliset vaikeudet ovat vakavia. Tarkoituksena ei ollut lisätä yhtymän tietyn osan voittoja eikä myöskään tarkoituksellisesti pahentaa BB:n vaikeuksia.

⁽⁵⁾ EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.

5.4 Elinkelpoisuuden palauttaminen

- (49) Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio ilmaisi suhtautuvansa rakenneuudistukseen epäilevästi, koska rakenneuudistus on luonteeltaan ennen muuta taloudellinen eikä kohdistu riittävästi teollisen toiminnan uudistamiseen. Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan päätöksen jälkeen Puolan viranomaiset toimittivat lisätietoja, jotka hälvensivät edellä mainitut komission epäilykset mahdollisuuksista palauttaa yrityksen elinkelpoisuus.
- (50) BB:n tilinpäätöksen yksityiskohtaisen analyysin perusteella voidaan todeta, että yrityksen tilanne on parantunut tuntuvasti vuosista 2004 ja 2005 alkaen ja että tämä parantuminen johtuu vain vähäisessä määrin satunnaisista tapahtumista. Tällaiset tapahtumat, esimerkiksi velkojen mitätöinti, ovat toki omalta osaltaan parantaneet yrityksen tulosta, mutta BB:n voitollinen tulos johtuu pääasiallisesti tuotantotoiminnasta.
- (51) Tuotannon rakenneuudistusta koskeva analyysi osoittaa, että yritys on keskittynyt yhä enemmän lisäarvoltaan suurempien laitteiden tuotantoon (vuonna 2001 BB:n tuotanto oli 709 000 laitetta ja liikevaihto 84,9 miljoonaa zlotya, kun taas vuonna 2006 tuotanto oli 377 000 laitetta ja liikevaihto 93,8 miljoonaa zlotya).
- (52) Vuosiksi 2003–2009 suunniteltujen investointien arvo on yhteensä 14,75 miljoonaa zlotya. Todellisuudessa yritys aikoo toteuttaa vuonna 2010 myös muita investointeja, joiden arvo on [...] miljoonaa zlotya. Nämä investoinnit liittyvät suunnitelmaan siirtää tuotantolaitos toiseen paikkaan. Komissio katsoo, että vasta investointisuunnitelman toisen vaiheen toteuttaminen takaa yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palautumisen.
- (53) Tästä syystä ja ottaen huomioon sen, että investointien rahoittamiseksi välttämätöntä kiinteistön myyntiä on lykätty vuoteen 2010, komissio on sitä mieltä, että rakenneuudistuskautta on jatkettava vuoden 2010 loppuun ja yrityksen vuodeksi 2010 suunnitteleman investoinnit on sisällytettävä rakenneuudistustoimiin. Näin ollen vuosina 2003–2010 toteutettavien investointien arvo olisi yhteensä [...] miljoonaa zlotya (14,75 miljoonaa zlotya + [...] miljoonaa zlotya), mikä on selvästi enemmän kuin alun perin suunniteltu määrä, 15,6 miljoonaa zlotya.
- (54) Komissio kiinnittää huomiota siihen, että BB:n oman pääoman tuottoa ei voida tällä hetkellä laskea, koska yrityksen pääoma on edelleen negatiivinen. Pääoma muodostetaan vähitellen uudelleen vuoteen 2010 mennessä. Vuotta 2011 koskevia tietoja voidaan käyttää pitkän aikavälin arvona. Tänä vuonna oman pääoman tuotto on 9 prosenttia (nettovoitto on 4 miljoonaa zlotya, kun oma pääoma on 44 miljoonaa zlotya). Tämä ei ole kovin paljon,

mutta komissio ottaa huomioon, että BB toimii markkinoilla, joilla kilpailu on kireää Aasian tuottajien kanssa ja marginaalit ovat rajalliset, joten tulosta voidaan pitää perusteltuna.

- (55) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että rakenneuudistussuunnitelman toteuttaminen palauttaa yrityksen elinkelpoisuuden edellyttäen, että rakenneuudistus kattaa myös vuodeksi 2010 suunnitellut investoinnit ja rakenneuudistuskautta jatketaan vuoden 2010 loppuun.

5.5 Kohtuuttomien kilpailua vääristävien vaikutusten välttäminen

- (56) Sen jälkeen kun komissio oli päättänyt aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä, Puolan viranomaiset ehdottivat kolmea vaihtoehtoista toimenpidettä, jotka BB voisi toteuttaa vastasuoritteeksi.
- (57) Ensimmäisen ehdotuksen mukaan tuotantoa voitaisiin supistaa 5 prosentilla. Komissio katsoo, että BB on luonnostaan suuntaamassa tuotantoaan siten, että se tuottaa lukumääräisesti vähemmän mutta arvokkaampia laitteita. Näin ollen komissio katsoo, että toimenpide ei välttämättä todellisuudessa vaikuta yrityksen toimintaan eikä näin ollen takaa, että BB:n markkina-asema pienenee.
- (58) Toisen vaihtoehdon mukaan yritys myisi 5 prosenttia koneistaan. Kun otetaan huomioon, että BB aikoo toteuttaa kattavan modernisointiohjelman, jonka yhteydessä on tarkoitus hankkia tehokkaampia koneita, komissio ei pidä tätä vaihtoehtoa todellisenä vastasuoritteena, koska myytyjen koneiden tuotantokapasiteetti voidaan korvata uusilla koneilla, joiden tuotantokapasiteetti on suurempi.
- (59) Edellä esitetyn nojalla komissio toteaa, että näiden kahden vaihtoehdon avulla ei voida rajoittaa tuen vääristäviä vaikutuksia kilpailuun.
- (60) Kolmantena vaihtoehtona on [...]ssa sijaitsevan tuotantolaitoksen myynti. Myynti supistaisi BB:n tuotevalikoimaa 46 prosentilla, liikevaihtoa 13 prosentilla ja koneityökalujen määrää 12 prosentilla. Tämä vaihtoehto käsittää siten sekä edellä mainitut kaksi vaihtoehtoa että eräitä muita toimenpiteitä. Lisäksi on otettava huomioon, että kun [...]ssa sijaitseva tuotantolaitos pannaan myyntiin, BB:n mahdollisilla kilpailijoilla on tilaisuus hankkia itselleen organisoitu osa BB:n tuotantokapasiteetista, mikä voi lieventää tuen vääristäviä vaikutuksia. Lisäksi [...]ssa sijaitseva tuotantolaitos tuo yritykselle tuloja, esimerkiksi vuonna 2006 se tuotti voittoa 1,2 miljoonaa zlotya, eli sen myyminen ei ole rakenneuudistuksen kannalta välttämätöntä.

- (61) Edellä esitetyn nojalla komissio katsoo, että [...]ssa sijaitsevan tuotantolaitoksen myynti on asianmukainen ja riittävä vastasuorite.

5.6 Tuen rajaaminen välttämättömään

- (62) Menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 45 kappaleessa komissio ilmoitti suhtautuvansa epäilevästi siihen, voitaisiinko eräiden velkojen takaisinmaksu rakenneuudistuksen yhteydessä⁽⁶⁾ laskea osaksi rakenneuudistuksen kustannuksia. Nämä epäilykset eivät ole poistuneet. Komissio toteaa, että kyseisen velkapääoman hankkiminen oli osa yrityksen tuotantotoiminnan tavanomaista rahoitusta ja että velka voidaan maksaa takaisin yrityksen nykyisistä varoista.
- (63) Sen jälkeen kun rakenneuudistuskautta jatketaan vuoteen 2010, jotta siihen voidaan sisällyttää myös tuolle vuo-

delle suunnitellut investoinnit, kyseiset investoinnit on laskettava mukaan rakenneuudistuksen kustannuksiin.

- (64) Menettelyn aloittamista koskevan päätöksen johdanto-osan 46 ja 47 kappaleessa komissio ilmoitti suhtautuvansa epäilevästi siihen, voitaisiinko eräät Puolan ilmoittamat toimenpiteet katsoa suuntaviivojen 43 ja 44 kohdassa tarkoitetuksi tuensaajan omaksi rahoitusosuudeksi. Nämä epäilykset eivät ole poistuneet. Siksi näitä toimenpiteitä ei pidetä tuensaajan omana rahoitusosuutena myöskään seuraavassa analyysissä.

- (65) Näin ollen rakenneuudistuksen kustannukset, tuensaajan oma rahoitusosuus ja valtiontuen määrä muodostuvat seuraavasti:

(tuhansina zlotyina)

	2003-2009	2010	2003-2010
Rakenneuudistuksen kustannukset			
Julkisten velkojen uudelleenjärjestely	31 431		31 431
Investoinnit	14 754	[...]	[...]
Yhteensä	46 185	[...]	[...]
Oma rahoitusosuus			
Varallisuuden myynti (kiinteistö osoitteessa ulica [...])		[...]	[...]
Osakkeiden siirto	2 795		2 795
[...]ssa sijaitsevan tuotantolaitoksen myynti	[...]		[...]
Yhteensä	[...]	[...]	[...]
Valtiontuki	31 431		31 431
Oma rahoitusosuus/rakenneuudistuksen kustannukset 50,4 %			

- (66) BB:n oma rahoitusosuus rakenneuudistuksen kustannuksista on tämän perusteella 50,4 prosenttia eli se täyttää suuntaviivojen 44 kohdassa asetetut vaatimukset.
- (67) Suuntaviivojen 45 kohdassa todetaan, että ”kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi on vältettävä sen muotoisen tai niin suuren tuen myöntämistä, että yritys saisi liiallisia rahavaroja”. Komissio toteaa, että yrityksen toiminta on jälleen voitollista. Yrityksen elinkelpoisuus on kuitenkin uhattuna, kun otetaan huomioon välittömästi maksetta-

vien velkojen määrä. Tässä tilanteessa se, että puolet tuesta on myönnetty lainan muodossa, auttaa varmistamaan, että tuen määrä on rajattu välttämättömään. Lainan ansiosta BB saa käyttöönsä välittömästi varoja, joilla se voi maksaa takaisin jäljellä olevat velat. Toisaalta BB:n on aikanaan maksettava takaisin myös tämä laina. Se on mahdollista, kun yritys kerää säännöllisesti voittoa ja huolehtii siitä, ettei sille kerry suuntaviivoissa tarkoitettuja liiallisia rahavaroja.

- (68) Tämän perusteella komissio katsoo, että tuki on rajattu välttämättömään.

⁽⁶⁾ Ks. menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä oleva taulukko 1.

6. PÄÄTELMÄ

- (69) Komissio katsoo, että Bison Bialille myönnettävä ilmoitettu valtiontuki soveltuu yhteismarkkinoille tietyin edellytyksin,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Puolan ilmoittamat valtiontukitoimet, jotka on tarkoitus toteuttaa Bison Bial -nimisen yrityksen hyväksi ja joiden arvo on 31,43 miljoonaa zlotya, soveltuvat yhteismarkkinoille, jos 2 artiklassa määritellyt velvoitteet ja edellytykset täyttyvät.

2 artikla

1. Rakenneuudistuskautta jatketaan vuoden 2010 loppuun, ja rakenneuudistussuunnitelma pannaan täytäntöön kokonaisuudessaan.

2. Osoitteessa ulica [...] sijaitseva kiinteistö myydään vuoden 2010 loppuun mennessä.

3. Rakenneuudistuskauden aikana eli vuoden 2010 loppuun mennessä toteutetaan vähintään 41,61 miljoonan zlotyn investoinnit.

4. [...]ssa sijaitseva tuotantolaitos myydään vuoden 2009 loppuun mennessä BB:stä riippumattomalle ostajalle. Ennen myyntiä Puolan viranomaisten on varmistettava, että [...]ssa sijaitseva tuotantolaitos harjoittaa asianmukaista tuotantotoimintaa, että sillä on normaaliin kehitykseen tarvittavat varat ja että tuensaaja ei toteuta toimenpiteitä, joiden tarkoituksena olisi tahallisesti alentaa tuotantolaitoksen arvoa erityisesti siirtämällä aineettomia hyödykkeitä, työntekijöitä, asiakkaita tai myyntikapasiteettia muihin Bison Bialin tuotantolaitoksiin.

3 artikla

Puolan viranomaisten on toimitettava puolivuositain tiedot rakenneuudistuksen etenemisestä.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Puolan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 12 päivänä syyskuuta 2007.

Komission puolesta

Neelie KROES

Komission jäsen